

Sygn. akt I Ca 118/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca SSO Dorota Twardowska

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2015 r. w Elblągu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S.

przeciwko Z. I.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Braniewie

z dnia 14 stycznia 2015 r. sygn. akt I C 621/14 upr

oddala apelację.

Sygn. akt I Ca 118/15

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w S. wystąpił z pozwem przeciwko pozwanemu Z. I., domagając się zasądzenia kwoty 529 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty tytułem składki ubezpieczenia OC za okres od 29 listopada 2012 r. do 28 listopada 2013 r.

Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 17 marca 2014 r. uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Pozwany Z. I. w sprzeciwie od nakazu zapłaty twierdził, iż dokonał skutecznego wypowiedzenia umowy ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych OC poprzez agenta pośredniczącego w zawieraniu umów ubezpieczeń, w związku z czym nie istniały podstawy dla automatycznego przedłużenia przez powoda umowy ubezpieczeniowej na dalszy okres.

Sąd Rejonowy w Braniewie w sprawie sygn. I C 621/14 upr wyrokiem z dnia 14 stycznia 2015 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 529 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty (punkt I) oraz obciążył pozwanego kwotą 227,78 zł tytułem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda (punkt II).

W sprawie zostało ustalone, iż Z. I. zawarł z (...) Spółką Akcyjną w S. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej samochodu V. (...) nr rej. (...) na okres od 29 listopada 2011 r. do 28 listopada 2012 r., potwierdzoną polisą nr (...). Dnia 23 listopada 2012 r. Z. I. złożył u J. K., zajmującego się pośrednictwem ubezpieczeniowym, oświadczenie, że wypowiada tę umowę ubezpieczenia OC. J. K. oświadczenie przesłał do ubezpieczyciela dnia 29 listopada 2012r. (...)

Spółka Akcyjna w S. objęło posiadacza pojazdu V. (...) nr rej. (...) ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialności cywilnej w okresie od 29 listopada 2012 r. do 28 listopada 2013 r., co potwierdziło polisą nr (...). Termin płatności składki ubezpieczeniowej w wysokości 529 zł przypadał na dzień 27 grudnia 2012 r. W dniu 22 kwietnia 2013 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty tej kwoty.

Sąd pierwszej instancji uznał powództwo za zasadne w całości. Stwierdzono, iż pozwany skutecznie nie wypowiedział umowy ubezpieczenia w terminie przewidzianym przez art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2013, poz. 392 tekst jednolity). Sama okoliczność złożenia przez pozwanego agentowi J. K., prowadzącemu działalność ubezpieczeniową, oświadczenia woli o niewyrażeniu zgody na automatyczne przedłużenie umowy ubezpieczenia u pozwanego na dalszy okres, nie wywierała skutku prawnego. Przyjęto, iż agent przesłał do powoda oświadczenie pozwanego w dniu 29 listopada 2012 r. za pośrednictwem elektronicznego systemu obsługującego wykonywaną przez niego działalność ubezpieczeniową, a więc już po wygaśnięciu umowy dotychczasowej, potwierdzonej polisą nr (...). Brak było również dowodu na to, iż zachowana została forma pisemna wypowiedzenia dotychczasowej umowy przez pozwanego, a materiał dowodowy zgromadzony w sprawie pozbawiony był dokumentu w postaci potwierdzenia nadania tego oświadczenia przesyłką poleconą do powoda.

Apelację od wyroku wniósł pozwany Z. I., zaskarżając go w całości. Powód zarzucił naruszenie prawa materialnego art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą w konsekwencji do bezzasadnej konstatacji Sądu pierwszej instancji, iż pozwany nie wypowiedział skutecznie dotychczasowej umowy ubezpieczenia łączącej go z powodem. Pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa w całości, z jednoczesnym zasądzeniem od powoda na jego rzecz kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podkreślił, iż z dniem 11 lutego 2012 r. nastąpiła nowelizacja przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), w tym także modyfikacji uległy regulacje związane z "automatyzmem" zawierania obowiązkowych umów ubezpieczenia na dalsze okresy. Zdaniem apelującego Sąd pierwszej instancji wydał orzeczenie bazując na przepisach "wcześniej obowiązujących o znaczeniu historycznym", znajdujących zastosowanie do umów ubezpieczenia zawartych przed dniem 11 lutego 2012 r. Skarżący twierdził, iż złożenie przez niego oświadczenia woli o nieprzedłużaniu umowy ubezpieczenia u pozwanego po wygaśnięciu ochrony ubezpieczeniowej potwierdzonej polisą nr (...), było skuteczne z datą jego złożenia agentowi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego była bezzasadna.

W sprawie zastosowanie znajduje art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2013, poz. 392 tekst jednolity) w jego brzmieniu ustalonym w pierwotnym tekście ustawy. Stanowi on, że jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2 (które to zastrzeżenia w okolicznościach niniejszej sprawy nie mają zastosowania).

Rację ma skarżący, iż przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) zostały znówelizowane na mocy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011, Nr 205, poz. 1210). Jednakże zgodnie z art. 6 ustawy nowelizującej, do umów ubezpieczenia zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej stosuje się przepisy dotychczasowe. Mając na uwadze, iż zmiany w przepisach ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) weszły w życie z dniem 11 lutego 2012 r., do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą nr (...), obejmującej okres ochrony ubezpieczeniowej

od dnia 29 listopada 2011 r. do dnia 28 listopada 2012 r., zastosowanie znajdują przepisy w brzmieniu z okresu sprzed nowelizacji.

Oś sporu w sprawie koncentrowała się wokół ustalenia okoliczności, czy pozwany za pośrednictwem agenta ubezpieczeń J. K. dokonał skutecznego wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, potwierdzonej polisą nr (...). W tym kontekście wskazać trzeba, iż przedmiotowa umowa wiązała strony w okresie od dnia 29 listopada 2011 r. do dnia 28 listopada 2012 r. (k.40). Pozwany do wniesionego sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym dołączył dokument sygnowany datą 23 listopada 2012 r., z którego wynika złożenie przez pozwanego oświadczenia woli agentowi zajmującemu się pośrednictwem ubezpieczeniowym o wymówieniu dotychczasowej umowy ubezpieczenia z powodem, potwierdzonej polisą nr (...) (k.10). Z kolei w wykonaniu zobowiązania Sądu pierwszej instancji agent J. K. złożył do akt sprawy dokument w postaci "zestawienia zawartych umów i dokumentów dodatkowych", z którego wynika, że oświadczenie woli pozwanego w przedmiocie braku zgody na kontynuację ubezpieczenia u powoda ("wypowiedzenie OC z końcem okresu ochrony") zostało do powoda wysłane w dniu 29 listopada 2012 r. (k. 80 verte).

Zapewnieniu nieprzerwanej ochrony ubezpieczeniowej służy tzw. klauzula prolongacyjna, która przewiduje "milczące" zawarcie umowy ubezpieczenia na następny okres 12 miesięcy. Dochodzi do przedłużenia stosunku ubezpieczeniowego z mocy ustawy. Jeżeli posiadacz pojazdu nie jest zadowolony ze świadczonej przez zakład ubezpieczeń ochrony i na następny 12 – miesięczny okres ubezpieczenia chce zawrzeć umowę z innym zakładem ubezpieczeń, musi powiadomić o tym zamiarze dotychczasowy zakład ubezpieczeń najpóźniej w dniu poprzedzającym upływ okresu ubezpieczenia, składając stosowne oświadczenie wyrażające wolę niezawierania kolejnej umowy, zwane wypowiedzeniem. Jeśli tego nie uczyni, przez następne 12 miesięcy jest zobligowany do korzystania z ochrony świadczonej przez dotychczasowy zakład ubezpieczeń (por. komentarz do art. 28 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych [...], Dorota Maśniak, System Informacji Prawnej Lex Gamma 2015).

Nie można odmówić racji skarżącemu, iż przysługiwało mu uprawnienie do złożenia agentowi ubezpieczeniowemu określonego oświadczenia woli związanego z obowiązującą umową ubezpieczenia. Zgodnie z art. 16 a ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. 2013, poz. 950 tekst jednolity) zawiadomienia i oświadczenia składane w związku z zawartą umową ubezpieczenia agentowi ubezpieczeniowemu uznaje się za złożone zakładowi ubezpieczeń, w imieniu lub na rzecz którego agent ubezpieczeniowy działa. Jednocześnie zakład ubezpieczeń nie może wyłączyć ani ograniczyć upoważnienia agenta ubezpieczeniowego do odbierania oświadczeń (art. 16 a ust 2).

Niezależnie jednak od okoliczności, kto składa oświadczenie woli w kwestii wypowiedzenia umowy OC z końcem okresu ochrony, tj. czy dokonuje tego sam ubezpieczony (pозwany), czy też działający z jego upoważnienia agent (J. K.), dla skuteczności takiego oświadczenia niezbędne jest zachowanie terminu wynikającego z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...). Innymi słowy, w okolicznościach stanu faktycznego sprawy uznać należało, że o skuteczności wypowiedzenia umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą nr (...) można by mówić jedynie wtedy, gdyby oświadczenie woli pozwanego w tym zakresie dotarło do powoda najpóźniej z dniem 27 listopada 2012 r. w taki sposób, aby ten mógł się zapoznać z jego treścią.informacje o jednostce

Jednocześnie wskazać trzeba, że zgodnie z art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) w przypadku nadania oświadczenia o wypowiedzeniu lub odstąpieniu od umowy ubezpieczenia obowiązkowego, m. in. o odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, przesyłką listową, za chwilę jego złożenia uważa się datę nadania oświadczenia w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe.

Wprowadza się zatem zasadę, że wszystkie zawiadomienia i oświadczenia powinny być sporządzane na piśmie i doręczane za potwierdzeniem odbioru lub przesyłane listem poleconym. Motywy wprowadzenia powyższej regulacji są dość oczywiste, chodzi o dostarczenie dowodu w sprawie oraz potwierdzenie ustaleń lub zmian dokonanych przez kontrahentów strony konkretnego ubezpieczenia. W konsekwencji ubezpieczony powinien, zamiast ustnego

oświadczenia, dokonać wypowiedzenia umowy na piśmie. W braku innych wskazówek należy przyjąć, że przewidziana forma została zastrzeżona dla celów dowodowych (ad probationem). W konsekwencji jej niedochowanie nie prowadzi do nieważności dokonanego zawiadomienia czy oświadczenia, ale powoduje określone w przepisach kodeksu cywilnego utrudnienia dowodowe (tak w komentarzu do art. 18 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych [...], M. S., System Informacji Prawnej Lex Gamma 2015).

Zgodnie z ogólnie obowiązującą zasadą to na pozwanym w tej sprawie zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności, z której wywodził określone skutki prawne, tj. skutecznego wypowiedzenia umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą nr (...). Skarżący temu obowiązkowi nie sprostał. Brak jest w sprawie podstaw dla przyjęcia, iż oświadczenie skarżącego z dnia 23 listopada 2012 r. o wypowiedzeniu dotychczasowej umowy ubezpieczenia złożone wobec agenta, dotarło do powoda najpóźniej dniu 27 listopada 2012 r. Jak wynika z zeznań świadka J. K., zwyczajowym postępowaniem w prowadzonej przez niego agencji ubezpieczeniowej było wysyłanie do ubezpieczyciela oświadczenia ubezpieczonego o wypowiedzeniu umowy najpierw drogą elektroniczną, a następnie oryginał tego wypowiedzenia był wysyłany pocztą polską - "zazwyczaj listem poleconym" (k.71 verte). J. K. nie potrafił jednak wskazać, czy nadał przesyłkę poleconą z oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy przez pozwanego do powoda, przyznając jednocześnie, iż jedynie raz w tygodniu wysyłał "zbiorczo" korespondencję do poszczególnych ubezpieczycieli. Przedłożone przez świadka zestawienie wysłanych przesyłek, sygnowane datą nadania 29 listopada 2012 r., dotyczy czynności podjętej już po upływie okresu umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą nr (...) - która łączyła strony jedynie do dnia 28 listopada 2012 r. Pozwany także nie zaoferował żadnego dowodu potwierdzającego, iż jego oświadczenie z dnia 23 listopada 2012 r. złożone agentowi, zostało wysłane powodowi w oryginale przesyłką pocztową - czy to listem poleconym zwykłym, czy też listem poleconym za poświadczeniem odbioru. W tych okolicznościach zatem aktywowała się po stronie powoda przesłanka dla "automatycznego" przedłużenia umowy odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na dalszy okres, od dnia 29 listopada 2012 r. do 28 listopada 2013 r., za jednoczesnym obowiązkiem powoda do zapłaty składki w kwocie 529 zł wynikającej z polisy nr (...).

Biorąc pod uwagę ustalone okoliczności, apelacja pozwanego podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadna.

informacje o jednostce